

L I G J
Nr.9425, datë 6.10.2005

PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË KONVENTËN E VITIT 1979
“PËR NDOTJEN NDËRKUFITARE TË AJRIT NË DISTANCË TË MADHE”

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në Konventën e vitit 1979 “Për ndotjen ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.4674, datë 20.10.2005 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë
Alfred Moisiu

KONVENTA E VITIT 1979
MBI NDOTJEN NDËRKUFITARE TË AJRIT NË DISTANCË TË MADHE

Palët në këtë Konventë,

të vendosura për të forcuar lidhjet dhe bashkëpunimin në fushën e ndotjes së mjedisit;

të ndërgjegjshme për rëndësinë e aktiviteteve të Komisionit Ekonomik për Europën të Kombeve të Bashkuara për forcimin e këtyre lidhjeve dhe këtij bashkëpunimi, veçanërisht në fushën e ndotjes së ajrit, përfshirë transportin në distancë të madhe të ndotësve të ajrit;

duke njohur kontributin e Komisionit Ekonomik për Europën për zbatimin e shumanshëm të dispozitave përkatëse të Aktit Final të Konferencës mbi Sigurimin dhe Bashkëpunimin në Europë;

duke marrë parasysh thirrjen e bërë në kapitullin e Aktit Final të Konferencës mbi Sigurimin dhe Bashkëpunimin në Europë, lidhur me mjedisin, për bashkëpunimin për të luftuar ndotjen e ajrit dhe efektet e kësaj ndotjeje, veçanërisht për transportimin e ndotësve të ajrit në distancë të madhe dhe për përmirësimin, nëpërmjet bashkëpunimit ndërkombëtar, të një programi të gjerë të vrojtimit dhe vlerësimit të transmetimit në distancë të madhe të ndotësve të ajrit, duke filluar me dyoksidin e squfurit pastaj duke kaluar mundësisht te ndotësit e tjerë;

duke marrë parasysh dispozitat përkatëse të Deklaratës së Konferencës së Kombeve të Bashkuara mbi Mjedisin dhe në veçanti nenin 21, i cili shpreh bindjen e përbashkët se, sipas Kartës së Kombeve të Bashkuara dhe parimeve të së drejtës ndërkombëtare, shtetet kanë të drejtën maksimale për të shfrytëzuar vetë burimet e tyre sipas politikave të tyre mjedisore dhe kanë për detyrë ta bëjnë këtë në mënyrë të tillë që aktivitetet e ushtruara brenda kufijve të juridiksionit të tyre dhe nën kontrollin e tyre të mos shkaktojnë dëme në mjedisin e shteteve të tjera ose në rajone që nuk janë nën juridiksionin ndërkombëtar;

duke njohur mundësinë që ndotja e ajrit, përfshirë ndotjen ndërkufitare të ajrit, shkakton efekte dëmtoese afatshkurtra ose afatgjata;

duke pasur frikë se rritja e parashikuar e nivelit të shkarkimeve të ndotësve të ajrit në rajon mund të rrisë efektet e tyre dëmtoese;

duke njohur nevojën e studimit të ndërlikimeve nga transporti i ndotësve të ajrit dhe kërkesat e zgjidhjeve për problemet e caktuara;

duke afirmuar vendimin e tyre për të forcuar bashkëpunimin ndërkombëtar aktiv për të përpunuar politikat kombëtare të nevojshme nëpërmjet shkëmbimeve të informacioneve konsultative dhe aktiviteteve të kërkimit dhe të vrojtimit, si dhe për të koordinuar masat e marra nga vendet për të luftuar ndotjen e ajrit, përfshirë ndotjen ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe,

kanë rënë dakord për sa më poshtë:

Neni 1 Përkufizimet

Për qëllimet e kësaj Konvente:

a) Shprehja “ndotje e ajrit” nënkupton futjen në atmosferë direkt ose indirekt nga njeriu, të substancave ose të energjisë me veprim dëmtues ndaj natyrës, që vënë në rrezik shëndetin e njeriut, që dëmtojnë burimet biologjike dhe ekosistemet, që shkatërrojnë të mirat materiale dhe që çojnë në prekjën ose dëmtimin e vlerave të bukurisë dhe të dobive të tjera legjitime të mjedisit, dhe shprehja “ndotësit e ajrit” përdoret në të njëjtin kuptim.

b) Shprehja “ndotje ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe” nënkupton ndotjen e ajrit, burimi fizik i të cilit përfshihet totalisht ose pjesërisht në një zonë që i nënshtrohet juridiksionit kombëtar të një shteti dhe që ushtron efekte dëmtuese në një zonë që i nënshtrohet juridiksionit të një shteti tjetër në një distancë të tillë ku zakonisht nuk është e mundur të dallohet kontributi i burimeve individuale të shkarkimit ose të grupeve të burimeve.

Neni 2 Parimet themelore

Palët kontraktuese, duke marrë parasysh në formën e duhur faktet dhe problemet në shqyrtim, janë të vendosura të mbrojnë njeriun dhe mjedisin e tij nga ndotja e ajrit dhe do të përpiqen të kufizojnë dhe, sa të jetë e mundur, të pakësojnë gradualisht për të parandaluar ndotjen e ajrit, përfshirë ndotjen e ajrit në distancë të madhe.

Neni 3

Në kuadër të kësaj Konvente, palët kontraktuese do të përpunojnë pa vonesë, nëpërmjet shkëmbimit të informacionit, konsultimeve dhe aktiviteteve kërkimore dhe vrojtimeve, politikat dhe strategjitë që do të shërbejnë për të luftuar derdhjen e ndotësve të ajrit, duke marrë parasysh tashmë përpjekjet e ndërmarra në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

Neni 4

Palët kontraktuese do të shkëmbejnë informacion dhe do të veprojnë me tërë fuqinë e njohurive të tyre mbi politikat e tyre, aktivitetet shkencore dhe masat teknike duke pasur objekt të luftojnë me tërë mundësitë flakjen e ndotësve të ajrit që mund të kenë efekte dëmtuese, si dhe të pakësojnë ndotjen e ajrit, përfshirë ndotjen e ajrit në distancë të madhe.

Neni 5

Duhet të bëhen konsultime, sipas kërkesës së bërë, sa më shpejt të jetë e mundur, nga njëra anë ndërmjet palëve kontraktuese të cilat janë efektivisht të prekura ose të ekspozuara ndaj një rreziku potencial nga ndotja ndërkufitare e ajrit në distancë të madhe dhe nga ana tjetër, palëve kontraktuese mbi territorin dhe në juridiksionin e të cilave krijohet ose mund të krijohet një derdhje e madhe e ndotjes ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe si rezultat i aktiviteteve që kryhen, janë kryer ose parashikohen të kryhen.

Neni 6 Administrimi i cilësisë së ajrit

Duke marrë parasysh nenet 2-5, kërkimet në vazhdim, shkëmbimet e informacioneve dhe të aktiviteteve të vrojtimeve dhe rezultatet e tyre, koston dhe efikasitetin e masave korrigjuese të marra lokalisht dhe masave të tjera për të luftuar ndotjen e ajrit, veçanërisht atë me origjinë nga instalimet e reja ose të transformuara, çdo palë kontraktuese angazhohet për të përpunuar politika e strategji më të mira, përfshirë sistemet e administrimit të cilësisë së ajrit dhe në kuadrin e këtyre sistemeve, të masave të kontrollit që janë të pajtueshme me një zhvillim të ekuilibruar, duke iu drejtuar veçanërisht teknologjive më të mira që disponohen dhe ekonomikisht më të zbatueshme si dhe teknikave që shkaktojnë pak ose aspak mbetje.

Neni 7 Kërkimi dhe zhvillimi

Palët kontraktuese, sipas nevojave të tyre, do të ndërmarrin aktivitete bashkëpunimi për kërkim dhe/ose për zhvillim në fushat e mëposhtme:

a) Teknikat ekzistuese dhe të propozuara për pakësimin e shkarkimeve të komponentëve sulfurorë dhe të ndotësve të tjerë të ajrit, përfshirë mundësinë teknike dhe rentabilitetin e këtyre teknikave dhe pasojat e tjera mbi mjedisin;

b) Teknikat instrumentale dhe teknika të tjera që lejojnë të vërtetohen dhe të maten nivelet e shkarkimeve dhe përqendrimet në mjedis të ndotësve të ajrit;

c) Modelet e përmirësuara për të kuptuar më mirë transportin e ndotësve ndërkufitarë të ajrit në distancë të madhe;

d) Efektet e komponentëve sulfurorë dhe të ndotësve të tjerë kryesorë të ajrit mbi shëndetin e njeriut dhe mjedisin, përfshirë bujqësinë, pemtarinë, materialet, ekosistemet ujore etj. dhe pamshmërinë me qëllim që të vendoset mbi një bazë shkencore përcaktimi i lidhjeve dozë-efekt për qëllimet e mbrojtjes së mjedisit;

e) Vlerësimin ekonomik, social dhe ekologjik i masave të tjera që lejojnë të arrihen objektivat lidhur me mjedisin, përfshirë pakësimin e ndotjes së ajrit në distancë të madhe;

f) Përmirësimin e programeve të mësimdhënies dhe të formimit mbi ndotjen e mjedisit nga kompanimet sulfurore dhe ndotësit e tjerë kryesorë të ajrit.

Neni 8

Shkëmbimi i informacionit

Palët kontraktuese do të shkëmbejnë në kuadrin e organit ekzekutiv të përcaktuar në nenin 10 ose në mënyrë dypalëshe dhe në interesin e tyre të përbashkët informacionet:

a) mbi të dhënat lidhur me shkarkimet, sipas një kohëzgjatje të miratuar dhe të përshtatshme të ndotësve të ajrit duke filluar me SO₂ nisur me rrjetet territoriale me dimensione të përshtatshme ose mbi rrymat e ndotësve të ajrit, duke filluar me SO₂ që kapërcejnë kufijtë e shteteve, në distancë dhe sipas një kohëzgjatjeje të përshtatshme;

b) mbi ndryshimet kryesore të bëra në politikat kombëtare dhe në zhvillimin industrial në përgjithësi dhe efektet e tyre të mundshme, që do të jenë të natyrës për të shkaktuar ndryshime të mëdha të ndotjes ndërkufitare të ajrit në distanca të mëdha;

c) mbi teknikat e reduktimit të ndotjes së ajrit duke vepruar mbi ndotjen ndërkufitare të ajrit në distanca të mëdha;

d) mbi koston e parashikuar të luftës së shkallëzuar të vendeve kundër shkarkimeve të komponentëve sulfurorë dhe të ndotësve të tjerë të ajrit;

e) mbi të dhënat meteorologjike dhe fiziko-kimike, lidhur me dukuritë që ndodhin gjatë transportimit të ndotësve;

f) mbi të dhënat fiziko-kimike e biologjike, lidhur me efektet e ndotjes ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe dhe mbi shtrirjen e dëmeve (1), të cilat sipas të dhënave i takojnë ndotjes ndërkufitare të ajrit në distancë të madhe;

g) mbi politikat dhe strategjitë kombëtare, nënrajonale dhe rajonale të luftës kundër komponentëve sulfurorë dhe ndotësve të tjerë të ajrit.

Neni 9

Zbatimi dhe zgjerimi i programit të bashkëpunimit për vërtetimin dhe vlerësimin e transmetimit në distanca të mëdha të ndotësve të ajrit në Europë

Palët kontraktuese theksojnë nevojën për zbatimin e “Programit të bashkëpunimit për vërtetimin dhe vlerësimin e transportimit në distancë të madhe të ndotësve të ajrit në Europë” ekzistues (më poshtë i quajtur EMEP) dhe duke vepruar për zgjerimin e këtij programi, kanë dakord për të vënë theksin mbi:

a) Interesimin e tyre për të marrë pjesë dhe për të bërë plotësisht efektiv programin EMEP, i cili në etapën e parë është përqendruar me vërtetimin e vazhdueshëm të dyoksidit të squfurit dhe të substancave që kanë të bëjnë me të;

b) Domosdoshmërinë për të përdorur, sa herë që kjo është e mundur, metoda vërtetimi të krahasueshme ose të normalizuara;

c) Interesimin për të ndërtuar programin e vërtetimit të vazhdueshëm në kuadrin e programeve si kombëtare ashtu dhe ndërkombëtare. Ndërtimi i stacioneve të vërtetimit të vazhdueshëm dhe grumbullimi i të dhënave që do të nxirren nga juridiksioni i vendeve ku janë vendosur këto stacione;

d) Interesimin për të ndërtuar një kuadër të programit të bashkëpunimit për vërtetimin e vazhdueshëm të mjedisit, i cili të jetë i bazuar mbi programet kombëtare, nënrajonale, rajonale dhe programet e tjera ndërkombëtare aktuale të ardhshme dhe që i merr ato parasysh;

e) Nevojën për të shkëmbyer të dhënat mbi shkarkimet, sipas një kohëzgjatje të përshtatshme të ndotësve të ajrit, për të cilët është rënë dakord (duke filluar me dyoksidin e squfurit) me anë të rrjetave territoriale të dimensioneve të përshtatshme ose mbi rrymat e ndotësve të ajrit (duke filluar me dyoksidin e squfurit) që kalojnë kufijtë e shteteve në distanca dhe sipas një kohëzgjatje të caktuar. Metoda, përfshirë modelin e përdorur për të përcaktuar rrymat, ashtu si dhe metodat, përfshirë modelin e përdorur për të përcaktuar ekzistencën e transmetimit të ndotësve të ajrit, sipas shkarkimeve nga rrjeta territoriale, do të bëhen të disponueshme dhe do të kalojnë periodikisht në rishikim për qëllime përmirësimi;

f) Qëllimin e tyre për të ndjekur shkëmbimin dhe azhurnimin periodik të të dhënave ndërkombëtare mbi shkarkimet totale të ndotësve të ajrit për të cilët është rënë dakord, duke filluar me dyoksidin e squfurit;

g) Nevojën për të furnizuar të dhënat meteorologjike dhe fizike, që lidhen me fenomene që ndodhin gjatë transportimit;

h) Nevojën për të marrë përsipër vrojtimin e vazhdueshëm të komponentëve kimikë në mjedise të tjera të tilla, si: ujë, tokë dhe bimësi dhe të zbatohet një program vrojtimi i ngjashëm për të regjistruar efektet mbi shëndetin dhe mjedisin;

i) Interesimin për të zgjeruar rrjetet kombëtare të EMEP-it për t'i kthyer me veprimtari për qëllimet e luftimit dhe të vrojtimit.

Neni 10

Organi ekzekutiv

1. Përfaqësuesit e palëve kontraktuese do të përbëjnë, në kuadrin e këshilltarëve të lartë të qeverive të vendeve të ECE-së për problemet e mjedisit, Organin Ekzekutiv të kësaj Konvente dhe do të mblidhen të paktën një herë në vit në këtë funksion.

2. Organi Ekzekutiv:

a) do të marrë në shqyrtim zbatimin e kësaj Konvente;

b) do të ndërtojë, si t'i duket e përshtatshme, grupet e punës për të studiuar çështjet që lidhen me zbatimin dhe zhvillimin e kësaj Konvente dhe për këtë qëllim për të përgatitur studimet dhe dokumentacionin e nevojshëm, si dhe për të parashtruar rekomandimet;

c) do të ushtrojë të gjitha funksionet e tjera që mund të jenë të nevojshme në bazë të dispozitave të kësaj Konvente.

3. Organi Ekzekutiv do të përdorë shërbimet e Organit Drejtues të EMEP-it, me qëllim që ky i fundit të marrë pjesë plotësisht në aktivitetet e kësaj Konvente, veçanërisht për sa i përket grumbullimit të të dhënave dhe bashkëpunimit shkencor.

4. Në ushtrimin e funksioneve të veta, Organi Ekzekutiv do të përdorë gjithashtu, kur ai do ta gjykojë të dobishme, informacionet e marra nga organizatat e tjera ndërkombëtare kompetente.

Neni 11

Sekretariati

Sekretariati Ekzekutiv i Komisionit Ekonomik për Europën do të marrë përsipër, për llogari të Organit Ekzekutiv, funksionet e Sekretariatit si më poshtë:

a) thirrjen dhe përgatitjen e mbledhjeve të Organit Ekzekutiv;

b) transmetimin te palët kontraktuese të raporteve dhe të informacioneve të tjera të marra, duke zbatuar dispozitat e kësaj Konvente;

c) të gjitha funksionet e tjera që mund t'i besohen nga Organi Ekzekutiv.

Neni 12

Amendimi i Konventës

1. Çdo palë kontraktuese ka të drejtë ligjore të propozojë amendamente në këtë Konventë.

2. Teksti i amendamenteve të propozuara do t'i dorëzohet me shkrim Sekretariatit Ekzekutiv në Komisionin Ekonomik për Europën, i cili do t'ua komunikojë të gjitha palëve kontraktuese. Organi Ekzekutiv do të shqyrtojë amendamentet e propozuara në mbledhjen e tij vjetore më të afërt-ndërkohë këto propozime u komunikohen palëve kontraktuese nga Sekretari Ekzekutiv i Komisionit Ekonomik për Europën të paktën 90 ditë më parë.

3. Një amendament i kësaj Konvente do të miratohet nëpërmjet pëlqimit të përfaqësuesve të palëve kontraktuese dhe do të hyjë në fuqi për palët kontraktuese që do ta pranojnë ditën e 90-të duke filluar nga data në të cilën 2/3 e palëve kontraktuese do të kenë depozituar instrumentin e pranimi pranë Depozitarit. Më vonë, amendamenti do të hyjë në fuqi për të gjitha palët e tjera kontraktuese ditën e 90-të, duke filluar nga data në të

cilën pala kontraktuese do të këtë depozituar instrumentin e saj të pranimit për amendamentin.

Neni 13

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Në qoftë se ndodh një mosmarrëveshje ndërmjet dy ose më shumë palëve kontraktuese të kësaj Konvente për interpretimin ose zbatimin e Konventës, palët do të kërkojnë një zgjidhje nëpërmjet bisedimeve ose nëpërmjet çdo metode tjetër për rregullimin e mosmarrëveshjeve që të jetë e pranueshme nga ato vetë.

Neni 14

Nënshkrimi

1. Kjo Konventë do të hapet për nënshkrim në zyrën e Kombeve të Bashkuara në Gjenevë, nga 13-16 nëntor 1979 me rastin e mbledhjes së nivelit të lartë, në kuadrin e Komisionit Ekonomik për Europën mbi Mbrojtjen e Mjedisit, nga shtetet anëtare të Komisionit Ekonomik për Europën, si edhe shtetet që kanë statusin konsultativ pranë Komisionit Ekonomik për Europën, sipas paragrafit 8 të Rezolutës 36 (IV) të 28 marsit 1947 të Këshillit Ekonomik dhe Social dhe nga organizatat e integritit ekonomik rajonal, të ndërtuara nga shtetet sovranë anëtare të Komisionit Ekonomik për Europën, të citat kanë kompetencë për të biseduar, për të lidhur dhe për të zbatuar marrëveshjet ndërkombëtare në fushat që mbulohen nga kjo Konventë.

2. Për çështjet brenda kompetencave të tyre, këto organizata të integritit ekonomik rajonal do të mundin, në emër të tyre, të ushtrojnë të drejtat dhe të mbartin përgjegjësitë që kjo Konventë u jep shteteve të tyre anëtare. Në raste të tilla, shtetet anëtare të këtyre organizatave nuk do të mund t'i ushtrojnë këto të drejta individualisht.

Neni 15

Ratifikimi, pranimi, miratimi dhe aderimi

1. Kjo Konventë do t'i nënshtrohet ratifikimit, pranimit ose miratimit.
2. Kjo Konventë do të hapet për pranim, duke filluar që nga data 17.11.1979, për shtetet dhe organizatat e përmendura në paragrafin 1 të nenit 14.
3. Instrumentet e ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit do të depozitohen pranë Sekretarit të Përgjithshëm të Organizatës së Kombeve të Bashkuara, i cili ushtron funksionin e Depozitarit.

Neni 16

Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë do të hyjë në fuqi në ditën e 90-të, duke filluar nga data e depozitimit të instrumentit të 24^{-t} të ratifikimit, miratimit, pranimit ose aderimit.

2. Për secilën nga palët kontraktuese që ratifikojnë, miratojnë, pranojnë ose aderojnë në këtë Konventë pas depozitimit të aktit të 24^{-t} të ratifikimit, miratimit, pranimit ose aderimit, Konventa do të hyjë në fuqi ditën e 90-të duke filluar nga data e depozitimit nga palët kontraktuese të instrumentit të tij të ratifikimit, miratimit, pranimit ose aderimit.

Neni 17

Tërheqja

Në çdo moment pas pesë vjetësh nga data në të cilën kjo Konventë ka hyrë në fuqi në një palë kontraktuese, ajo palë kontraktuese mund të tërhiqet nga Konventa nëpërmjet njoftimit me shkrim dërguar Depozitarit. Kjo tërheqje do të hyjë në fuqi ditën e 90-të duke filluar nga data e marrjes së njoftimit prej Depozitarit.

Neni 18

Tekstet autentike

Originali i kësaj Konvente, tekstet e të cilit në anglisht, frëngjisht dhe rusisht janë njësoj autentike, do të depozitohet pranë Sekretariatit të Përgjithshëm pranë Organizatës së Kombeve të Bashkuara.

Në dëshmi të kësaj, nënshkruesit, të autorizuar posaçërisht, kanë nënshkruar këtë Konventë.

Bërë në Gjenevë, më 13.11.1979.

